

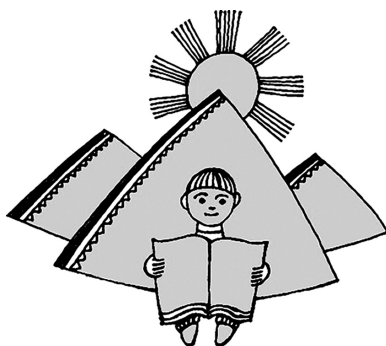
ГІРСЬКА ШКОЛА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ

22
2020

**Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»**

Гірська школа Українських Карпат

НАУКОВЕ ФАХОВЕ ВИДАННЯ З ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК

№ 22
2020

**Івано-Франківськ
2020**

**Засновник та видавець – державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»**
Видається з 2006 року

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор: Галина Білавич

Заступник головного редактора: Юрій Москаленко

Відповідальний секретар: Інна Червінська

Ігор Цепенда	Олена Біда (м. Берегово)
Оксана Блавт (м. Львів)	Наталія Благун
Наталія Богданець-Білокаленко (м. Київ)	Войцех Валят (Республіка Польща)
Володимир Боднар (м. Київ)	Тетяна Завгородня
Тетяна Горпінч (м. Тернопіль)	Микола Євтух (м. Київ)
Ірина Зварич (Київ)	Віталій Кононенко
Оксана Кондур	Олександр Кучай (м. Київ)
Тетяна Котик	Пьотр Мазур (Республіка Польща)
Неллі Лисенко	Мар'яна Марусинець (м. Київ)
Борис Максимчук (м. Ізмаїл)	Наталія Мукан (Львів)
Алія Момбек (Казахстан)	Ірина Пальшкова (м. Одеса)
Марія Оліяр	Ришард Пенчковскі (Республіка Польща)
Ришард Пенчковскі (Республіка Польща)	Світлана Романюк (м. Чернівці)
Світлана Романюк (м. Чернівці)	Тетяна Федірчик (м. Чернівці)
Надія Федчишин (м. Тернопіль)	Марія Чепіль (м. Дрогобич)
Андрій Яблонський (м. Миколаїв)	

Літературні редактори: Ірина Гуменюк

Лілія Копчак

Технічні редактори: Ярослав Никорак

Олеся Власій

Адреса редакційної колегії: «Гірська школа Українських Карпат», ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, Україна, 76000. Тел. (0342) 53-15-74, fax (0342) 53-15-74.
E-mail: mountainschool@pnu.edu.ua; <http://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/msuc>.

Внесено до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»), в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора наук, кандидата наук та ступеня доктора філософії, наказом Міністерства освіти та науки, молоді і спорту України № 409 від 17.03.2020 р. (педагогічні науки, спеціальності – 011, 012, 013, 014, 015)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого ЗМІ серія КВ № 18273-7073ПР від 05.09.2011 р.

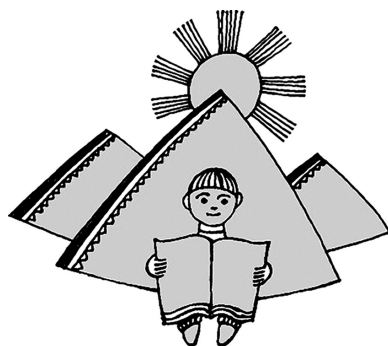
Друкується за ухвалою вченої ради державного вищого навчального закладу «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (протокол № 6 від 26 червня 2020 р.)

Сторінки журналу відкриті для дискусійних матеріалів, а тому їх зміст не завжди відображає погляди редакційної ради.

При передруці матеріалів посилання на це видання обов'язкове.

ГІРСЬКА ШКОЛА УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ. 2020. № 22. 218 С.

**Public higher education institution
«Vasyl Stefanyk Precarpathian National University»**

Mountain School of Ukrainian Carpaty

SCIENTIFIC EDITION ON PEDAGOGICAL SCIENCES

No. 22

2020

**Ivano-Frankivsk
2020**

**Founder and publisher – Public Higher Education Institution
«Vasyl Stefanyk Precarpathian National University»
Issued since 2006**

EDITORIAL BOARD

Editor in chief: Halyna Bilavych

Deputy chief editor: Yuriy Moskalenko

Executive secretary: Inna Chervinska

Igor Tsependa	Olena Bida (Beregovo)
Oksana Blavt (Lviv)	Nataliya Blagun
Nataliya Bohdanec-Biloskalenko (Kyiv)	Volodymyr Bondar (Kyiv)
Wojciech Walat (Poland)	Tetiana Horpinich (Ternopil)
Tetyana Zavhorodnya	Iryna Zvarych (Kyiv)
Mykola Evtukh (Kyiv)	Oksana Kondur
Vitaliy Kononenko	Tetyana Kotik
Oleksandr Kuchay (Kyiv)	Nelly Lysenko
Borys Maxymchuk (Izmail)	Peter Mazur (Poland)
Marianna Marusinets (Kyiv)	Aliya Mombek (Kazakhstan)
Nataliya Mukan (Lviv)	Mariya Oliyar
Irina Palshkova (Odesa)	Ryszard Pęczkowski (Poland)
Svitlana Romaniuk (Chernivtsi)	Tetiana Fedirchuk (Chernivtsi)
Nadiya Fedchyshyn (Ternopil)	Maria Chepil (Drohobych)
Andrii Yablonskyi (Mykolayiv)	

Literary editors: Iryna Humeniuk
Liliya Kopchak

Technical editors: Yaroslav Nykorak
Olesia Vlasii

Address of editorial staff: «Mountain School of Ukrainian Carpaty», public higher education institution «Vasyl Stefanyk Precarpathian National University», 57 Shevchenko Street, Ivano-Frankivsk, Ukraine, 76000. Tel. (0342) 53-15-74, fax (0342) 53-15-74.
E-mail: mountainschool@pnu.edu.ua; <http://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/msuc>.

The journal is added to the «List of scientific professional publications of Ukraine, in which the results of dissertations for the degree of doctor and candidate of sciences can be published». Order № 409 by Ministry of Education and Science of Ukraine from 17.03.2020.

Certificate of publishing media State registration series KV №18273-7073 PR from 05.09.2011.

It is published by the approval of the Academic Council of the State Higher Education Institution «Precarpathian National University named after Vasyl Stefanyk» (record No. 6 of June 26, 2020). The articles in the magazine are open to discussion, therefore, their content does not always reflect the views of the Editorial Board. Reference to this publication is required when reprinting the material.

MOUNTAIN SCHOOL OF UKRAINIAN CARPATY. 2020. No. 22. 218 Pg.

© PHEI «Vasyl Stefanyk Precarpathian National University», 2020

© «Mountain School of Ukrainian Carpaty», 2020

Альона Прокопенко,

кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри інформатики,
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-
педагогічна академія» Харківської обласної ради,
(м. Харків, Україна)

Alona Prokopenko,

PhD of Pedagogical Sciences,
lecturer at the Department of Informatics,
Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian-
Pedagogical Academy» of Kharkiv Regional Council
(Kharkiv, Ukraine)
prokopenko.hgpa@gmail.com
ORCID ID 0000-0002-3735-342X

УДК 371.134**СИСТЕМА БАГАТОРІВНЕВОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В УКРАЇНІ**

Анотація. На основі аналізу науково-педагогічної та спеціальної літератури у статті розглянуто рівні підготовки фахівців, а саме: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий / освітньо-творчий) рівень; науковий рівень.

Зосереджено увагу на принципах, які представлено у Меморандумі безперервного процесу освіти європейського союзу, а також принципах безперервного навчання майбутніх учителів, а саме: багаторівневості професійних освітніх програм; додатковості базової і післядипломної професійної освіти; маневреності професійних освітніх програм; наступності; послідовності; зв'язку із життям.

Також у процесі дослідження з'ясовано, що термін «багаторівневе навчання» асоціюється близько із двадцятьма супутніми, такими як: навчання протягом життя, безперервне навчання, навчання людей третього віку тощо.

Ключові слова: багаторівневе навчання, безперервна освіта, принципи, майбутні учителі, рівні освіти, підготовка фахівців.

SYSTEM OF MULTILEVER EDUCATION OF FUTURE TEACHERS IN UKRAINE

Abstract. In today's globalized world, the main goal is to improve the education system to provide the country in the future with highly qualified and competitive professionals who are able to learn new approaches to professional activities, promote digitalization and use innovative technologies.

Based on the analysis of scientific and pedagogical and special literature, the author considers the levels of training, namely the initial level (short cycle) of higher education; first (bachelor's) level; second (master's) level; third (educational-scientific / educational-creative) level; scientific level ".

The focus is on the principles presented in the Memorandum on the Continuing Education Process of the European Union - new basic knowledge and skills for all; increase investment in human resources; innovative teaching and learning methods; new system of evaluation of received education; development of mentoring and counseling; bringing education closer to the place of residence, as well as the principles of continuous training of future teachers, namely: multilevel professional educational programs; additionality of basic and postgraduate professional education; maneuverability of professional educational programs; continuity; sequences; connection with life.

These principles confirm that the level of competitiveness of the state on the world stage increasingly depends on the quality of specialists, the level of their competence. That is why it is time to use continuing education to achieve this goal and as a result it is necessary to rethink the goals and functions of education as a system, the tasks of its individual parts.

The study also found that the term multilevel learning is associated with about twenty related ones such as: lifelong learning, lifelong learning, learning for the elderly, and so on.

Keywords: multilevel learning, continuing education, principles, future teachers, levels of education, training.

ВСТУП

Постановка проблеми. У сучасному глобалізованому світі головною метою є удосконалення системи освіти задля забезпечення країни в майбутньому висококваліфікованими та конкурентоспроможними фахівцями, які здатні освоювати нові підходи до професійної діяльності, сприяють процесам діджиталізації та використовують інноваційні технології у роботі.

«Проблема освіти виходить на передній план у зв'язку зі становленням нового типу суспільних відносин ..... Наразі в Україні склалася суперечлива ситуація між вимогами суспільства до фахівця, з одного боку, і реальним рівнем його підготовки у вищих навчальних закладах – з іншого» (Харківська А., 2009, с. 411–420).

Ці чинники сприяють зосередженню уваги вітчизняних науковців із різних галузей педагогіки, психології, управління, соціології, інформатики, економіки та інших на більш детальному дослідженні проблеми розвитку системи багаторівневої підготовки майбутніх фахівців, тобто їх безперервної освіти.

Аналіз наукових досліджень і публікацій. Проблеми неперервної освіти, її концептуальні положення досліджували І. Бех, О. Василечко, Б. Гершунський, Р. Гуревич, М. Євтух, І. Зязюн, А. Лігоцький, О. Онушкін, С. Сисоєва. Систему підготовки педагогічних кадрів представлено у дослідженнях О. Глузман, В. Кременя, В. Луговий, А. Харківської, Є. Хрикова та інших. Однак питання розгляду передумов розвитку системи багаторівневого навчання майбутніх учителів не стало предметом окремого дослідження.

МЕТА І ЗАВДАННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження – дослідити аспекти розвитку системи багаторівневого навчання майбутніх учителів, проаналізувати принципи безперервної освіти.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У процесі дослідження для розв'язання визначених завдань використано системний і порівняльний аналіз: методичної, педагогічної, психологічної, управлінської та спеціальної літератури, довідникової, навчально-методичної та нормативної документації з метою вивчення стану розробки проблеми та з'ясування рівнів і принципів системи багаторівневої підготовки майбутніх учителів.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Теоретичні та практичні напрацювання щодо питань багаторівневого навчання виключно актуальні для сучасної системи освіти України. Так, у Меморандумі про безперервну освіту Комісії Європейського Союзу було визначено шість основних аспектів розвитку безперервної освіти:

1. Нові базові знання і навички для всіх. Мета – гарантувати загальний безперервний доступ до освіти з метою отримання і оновлення навичок, необхідних для входження в інформаційне суспільство.
2. Збільшення інвестицій в людські ресурси. Мета – значно збільшити інвестиції в людські ресурси для підвищення пріоритету найважливішого надбання Європи – її людей.
3. Інноваційні методи викладання і навчання. Мета – розробити нові методології навчання для системи безперервної освіти.
4. Нова система оцінки отриманої освіти. Мета – докорінно змінити підходи до розуміння та визнання освітньої діяльності та її результатів, особливо в сфері неформальної та інформальної освіти.
5. Розвиток наставництва і консультування. Мета – протягом усього життя забезпечити кожному вільний доступ до інформації про освітні можливості в Європі й необхідні консультації та рекомендації.
6. Наближення освіти до місця проживання. Мета – наблизити освітні можливості до місця проживання за допомогою мережі освітніх і консультаційних пунктів, а також використовуючи інформаційні технології (Меморандум безперервного процесу освіти європейського союзу, 2006).

Визначені аспекти підтверджують те, що рівень конкурентоспроможності держави на світовій арені все більше залежить від якості підготовки фахівців, рівня їх компетентності. Саме тому на часі доцільним стає використання безперервної освіти задля досягнення даної мети і як наслідок – переосмислення цілей і функцій освіти як системи, завдань її окремих ланок.

У Законі України «Про вищу освіту» в статті 5 визначено рівні та ступені вищої освіти і наголошено, що «підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми чи науковими програмами на таких рівнях вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти; перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий / освітньо-творчий) рівень; науковий рівень» (Закон України «Про вищу освіту», зі змінами 2019).

Так, у документі надаються роз'яснення, а саме: початковий рівень (короткий цикл) вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування типових спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності; перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності; другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності; третій (освітньо-науковий / освітньо-творчий) рівень передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності. Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Освітньо-творчий рівень вищої освіти передбачає оволодіння методологією мистецької та мистецько-педагогічної діяльності, здійснення самостійного творчого мистецького проекту, здобуття практичних навичок продукування нових ідей і розв'язання теоретичних та практичних проблем у творчій мистецькій сфері. Науковий рівень вищої освіти передбачає здатність особи визначати та розв'язувати соціально значущі системні проблеми у певній галузі діяльності, які є ключовими для забезпечення сталого розвитку та вимагають створення нових системоутворювальних знань і прогресивних технологій.

Таким чином, успішне виконання здобувачами освіти певної освітньої чи наукової програми забезпечить їм присудження відповідного ступеня вищої освіти та сприятиме багаторівневному навчанню фахівців.

На даному етапі дослідження нами з'ясовано, що проблеми багаторівневого навчання стали предметом досліджень безлічі вчених, дану тематику вони розглядають із різних точок зору та спираючись при цьому на різнопланові підходи. Однак, незважаючи на велику кількість досліджень, у теоретичних та практичних надбаннях досі не існує єдності поглядів на дану проблему. Нами з'ясовано, що до даного поняття науковці відносять більше двадцяти термінів, а саме: «безперервна освіта» (continuing education), «навчання протягом життя» (lifelong education), «постійна освіта» (permanent education), «подальша освіта» (нім. *weiterbildung*), а також «освіта дорослих», «освіта людей третього віку», «післядипломне навчання» та інші.

У межах нашого дослідження, а саме багаторівневого навчання майбутніх учителів, заслуговують на увагу принципи побудови змісту багаторівневої педагогічної освіти в підготовці майбутніх вчителів, визначені А. Стручковою:

- 1) багаторівневості професійних освітніх програм;
- 2) додатковості базової і післядипломної професійної освіти;
- 3) маневреності професійних освітніх програм (Стручкова А., 2005, с. 38).

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Підготовка висококваліфікованих, компетентних та конкурентоспроможних майбутніх учителів можливе не тільки за умови дотримання розглянутих у статті аспектів розвитку безперервної освіти, а повинна враховувати також принципи наступності, послідовності, зв'язку із життям та іншими. Ці напрями потребують окремого спеціального дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Закон України «Про вищу освіту». (2019). Відомості Верховної ради України. №243-VIII. 2300 – VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-19>.
- Меморандум безперервного процесу освіти європейського союзу (2006). Адукатар № 2 (8), С. 25. URL: http://adukatar.net/wp-content/uploads/2009/12/Adu_8_Pages_24-27.pdf
- Стручкова, А. Е. (2005) Педагогічні умови моделювання підготовки майбутніх вчителів технології в системі «коледж – вуз»: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01. Якутськ, 2005. 169 с.
- Харківська, А. А. (2009). Формування інформатичної компетентності майбутнього вчителя-інформатики у педагогічному ВНЗ. Проблеми інженерно-педагогічної освіти: зб. наук. пр. / відп. ред. Брюханова Н. О. Харків: УІПА. 2009. С. 411–420.

REFERENCES

- Zakon Ukrainy «Pro vyshchu osvitu». (2019). Vidomosti Verkhovnoi rady Ukrainy. №243-VIII. 2300 – VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-19>.
- Memorandum bezperervnoho protsesa osvity yevropeiskoho soiuzu. (2006). Adukatar № 2 (8), S. 25. URL: http://adukatar.net/wp-content/uploads/2009/12/Adu_8_Pages_24-27.pdf
- Struchkova, A. E. (2005) Pedagogichni umovy modeliuвання pidhotovky maibutnix vchyteliv tekhnolohii v systemi «koledzh - vuz»: dys. ... kand. ped. nauk: 13.00.01. Yakutsk, 169 s.
- Kharkivska, A. A. (2009). Formuvannya informatychnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia-informatyky u pedagogichnomu VNZ. Problemy inzhenerno-pedahohichnoi osvity: zb. nauk. pr. / vidp. red. Briukhanova N. O. Kharkiv: UIPA. S. 411–420.

*Статтю подано до редколегії 12.01.2020 р.
Рекомендовано до друку 02.02.2020 р.*

ЗМІСТ

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИКО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ОСВИТИ

<i>ГАРАПКО ЛЮБОВ. ТЕРИТОРІАЛЬНИЙ ВЕКТОР УКРАЇНСЬКИХ СТУДІЙ ПРО РОЗВИТОК ІНШОМОВНОЇ ОСВИТИ В ЗАРУБІЖЖІ</i>	5
<i>ДУТКА ТЕТЯНА. СУЧАСНИЙ ІНСТИТУЦІЙНИЙ АУДИТ ОСВІТНІХ ЗАКЛАДІВ: ТРАНСМІСІЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ</i>	9
<i>НЕВМЕРЖИЦЬКА ОЛЕНА. РОЛЬ ІКТ У СУЧАСНІЙ КОНЦЕПЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ</i>	14
<i>ОСАДЧЕНКО ІННА, МИСЛЮК РУСЛАН. СУТНІСТЬ ТА ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ПРОБЛЕМИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ</i>	19
<i>ПОТАПЧУК ТЕТЯНА, КЛЕПАР МАРІЯ. ТОЛЕРАНТНІСТЬ ТА ПЕДАГОГІКА ТОЛЕРАНТНОСТІ: ПРОБЛЕМИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ</i>	26
<i>РОМАНИШИН РУСЛАНА. ВЛАСТИВОСТІ ДІЙ З ОБЧИСЛЕННЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКИ ОБЧИСЛЮВАЛЬНОЇ НАВИЧКИ</i>	31
<i>РУСНАК ІВАН, ВАСИЛИК МАРІНА. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПЕРЕДШКІЛЛЯ В СИСТЕМІ УКРАЇНСЬКОЇ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВИТИ Й ВИХОВАННЯ В КАНАДІ</i>	35
<i>САЗОНЕНКО ГАЛИНА, ЖУРБА КАТЕРИНА, НЕСТЕРЕНКО НАТАЛІЯ. ГРОМАДЯНСЬКІСТЬ – ЧИННИК РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ В АКМЕОЛОГІЧНОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНСЬКОГО ГУМАНІТАРНОГО ЛІЦЕЮ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА</i>	40
<i>ЩЕРБАК ІРИНА. ОГЛЯД МЕТОДИК СТРАТЕГІЙ ПОЗИЦІОНУВАННЯ ПРОВІДНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ У МІЖНАРОДНОМУ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ</i>	46

РОЗДІЛ II. ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ АСПЕКТИ ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

<i>БАГРІЙ МАРІЯ, РОЗЛУЦЬКА ГАЛИНА. ПАТРІОТИЧНИЙ РОЗВИТОК ТА НАЦІОНАЛЬНА ДУХОВНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ У ТВОРЧОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПЕДАГОГІВ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ</i>	50
<i>ГАЛІВ МИКОЛА. ЗМІСТ ОСВИТИ У ДРОГОБИЦЬКІЙ УЧИТЕЛЬСЬКІЙ СЕМІНАРІЇ СС. ВАСИЛІЯНОК (1920 – 1936 РР.)</i>	54
<i>ГУМЕНЮК ІРИНА. РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АНАЛІЗ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ</i>	60
<i>ПЕТРЕНКО ОКСАНА, БАЛІКА ЛЮДМИЛА, БРИЧОК СВИТЛАНА. ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ІНСТИТУТУ ДИТЯЧОГО ЧИТАННЯ ЩОДО РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ ПРО ДИТЯЧУ ЛІТЕРАТУРУ Й ДИТЯЧИХ ПИСЬМЕННИКІВ (1920–1933 РР.)</i>	67
<i>СЛЮСАРЕНКО НІНА. НАЦІОНАЛЬНА ІДЕЯ ЯК ОСНОВА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ МОЛОДОГО ПОКОЛІННЯ В ТВОРЧОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ ХІХ – ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ</i>	73
<i>ЧУМАК МИКОЛА. ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОЕКЦІЯ ФЕНОМЕНА «НАВЧАННЯ»</i>	78

РОЗДІЛ III. СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ПРОСТІР РЕГІОНУ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ

<i>ЛЕНІВ ЗОРЯНА. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ ДО РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗІЇ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИШИВАНКИ</i>	82
<i>КОРОЛЬКО АНДРІЙ, ПРОКОПІВ ЛЮБОВ, КРЕЧКО ВІКТОРІЯ. ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ В СУЧАСНОМУ ІННОВАЦІЙНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ МУЗЕЇВ МІСТА КОЛОМИЇ)</i>	88
<i>ЧЕРВІНСЬКА ІННА. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ УЧНІВ ГІРСЬКИХ ШКІЛ РЕГІОНУ УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТ</i>	94

РОЗДІЛ IV. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ

<i>ВІТЮК ВАЛЕНТИНА. ПРОЄКТНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРАВОПИСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ</i>	99
<i>КАЧАК ТЕТЯНА, КРУЛЬ ЛАРИСА. ЗМІСТОВІ ТА МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ВИРАЗНЕ ЧИТАННЯ» СТУДЕНТАМИ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ</i>	105
<i>КРИШТАНОВИЧ МИРОСЛАВ. ВИВЧЕННЯ ПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНОГО ДИСТАНЦІЙНОГО ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ</i>	112
<i>КРИШТАНОВИЧ СВИТЛАНА. ПЕДАГОГІЧНИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ ЗА ІНФОРМАЦІЙНО-КОГНІТИВНИМ КРИТЕРІЄМ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВИТИ</i>	116
<i>КУЛАГА ТЕТЯНА. ІННОВАЦІЙНІ ІДЕЇ ВИКЛАДАННЯ ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ В КОНТЕКСТІ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ВІТЧИЗНЯНОЇ ВОКАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ</i>	121
<i>ПРОКОПЕНКО АЛЬОНА. СИСТЕМА БАГАТОРІВНЕВОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ В УКРАЇНІ</i>	126

СКВОРЦОВА СВІТЛАНА. МЕТОДИЧНА СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ	129
СОТЕР МАРІЯ. ВІДЕОКОНФЕРЕНЦІЯ ЯК ЗАСІБ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ.	135
СТАДНИК ВОЛОДИМИР, КОРОЛЬ ОЛЕКСАНДР, ГРЕБІНКА ГАЛИНА, БОРОВИК ЮРІЙ. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ У ПОЗААУДИТОРНИХ ФОРМАХ ЗАНЯТЬ	139
СТИНСЬКА ВІКТОРІЯ, ПРОКОПІВ ЛЮБОВ. ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН У ЗВО В ПРОЦЕСІ МАГІСТЕРСЬКОЇ ПІДГОТОВКИ.	145
СУЛТАНОВА ЛЕЙЛА. ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ. . .	150
ЦАРИК ОЛЬГА, РИБІНА НАТАЛІЯ, БАБ'ЯК ЖАННА. СТРУКТУРНО-ПРОЦЕСУАЛЬНА МОДЕЛЬ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ.	156
ЦЬОВХ ЛАРИСА, КУСПИШ ОЛЕКСАНДР, ЗУБРИЦЬКИЙ ЯРОСЛАВ, РОЖКО ОЛЕНА. ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В АСПЕКТІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ.	161
ЦЮНЯК ОКСАНА. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.	167

РОЗДІЛ V. ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ У ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ГІРСЬКИХ РЕГІОНІВ

БАБІЙЧУК СВІТЛАНА. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК «4К» НА ОСНОВІ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНЯ	171
БЛИЗНЮК ТЕТЯНА, ТРОЦЕНКО ОЛЬГА. ЕЛЕКТРОННІ ОСВІТНІ РЕСУРСИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ОНЛАЙН ТА ОФЛАЙН НАВЧАННЯ	175
ДЕРКАЧОВА ОЛЬГА, УШНЕВИЧ СОЛОМІЯ, ТИТУНЬ ОКСАНА. ІНКЛЮЗИВНИЙ ПРОСТІР У ДИТЯЧІЙ ЛІТЕРАТУРІ (НА МАТЕРІАЛІ КАЗКИ «ЗАЙЧИК-НЕСТРИБАЙЧИК ТА ЙОГО СМІЛИВА МАМА» ОКСАНИ ДРАЧКОВСЬКОЇ).	182
ЗАВГОРОДНЯ ТЕТЯНА. ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	189
КОТЕЛЯНЕЦЬ ЮЛІЯ. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ АКТИВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В ПРОЦЕСІ ІНТЕГРАЦІЇ МОВЛЕННЕВОЇ ТА ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	194
ЛЯЛЮК ГАЛИНА. ВЗАЄМНА ДОВІРА ЯК УМОВА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ-СИРІТ В КОНТЕКСТІ ОСОБИСТІСНОЇ ПАРАДИГМИ	198

CONTENTS

CHAPTER I. THEORETICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF MODERN EDUCATION

HARAPKO LIUBOV. TERRITORIAL VECTOR OF UKRAINIAN STUDIES ON THE DEVELOPMENT OF FOREIGN LANGUAGE EDUCATION ABROAD 5

DUDKA TETIANA. MODERN INSTITUTIONAL AUDIT OF EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS: TRANSMISSION OF VALUE ORIENTATIONS. 9

NEVMERZHYTSKA OLENA. PEDAGOGICAL ASPECTS OF FORMATION OF VALUABLE ATTITUDE TO HEALTH . 14

OSADCHENKO INNA, MASLIUK RUSLAN. BASIC NATURE AND DEBATABLE ISSUES OF ACADEMIC VIRTUE . 19

POTAPCHUK TETIANA, KLEPAR MARIA. TOLERANCE AND PEDAGOGY OF TOLERANCE: PROBLEMS OF SCIENTIFIC RESEARCH 26

ROMANYSHYN RUSLANA. PROPERTIES OF CALCULATION ACTIONS AND CHARACTERISTICS OF COMPUTING SKILL 31

RUSNAK IVAN, VASYLYK MARYNA. PRESCHOOL DEVELOPMENT TRENDS IN UKRAINIAN SCHOOL PREPARATION SYSTEM OF EDUCATION AND UPBRINGING IN CANADA. 35

SAZONENKO GALINA, ZHURBA KATERINA, NESTERENKO NATALIA. CIVICISM IS THE FACTOR OF THE DEVELOPMENT OF THE PERSONALITY IN THE AKMEOLOGICAL AREA OF THE UKRAINIAN HUMANITARIAN LYCEUM OF THE KYIV NATIONAL UNIVERSITY NAMED AFTER TARAS SHEVCHENKO. . . . 40

SHCHERBAK IRYNA. OVERVIEW OF METHODS OF POSITIONING STRATEGIES FOR LEADING UNIVERSITIES IN THE INTERNATIONAL INFORMATION SPACE 46

CHAPTER II. HISTORICAL AND PHILOSOPHICAL ASPECTS OF PEDAGOGICAL RESEARCH

BAGRIY MARIYA, ROZLUTSKA GALYNA. PATRIOTIC DEVELOPMENT AND NATIONAL SPIRITUALITY OF PERSONALITY IN THE CREATIVITY OF UKRAINIAN EDUCATION IN WESTERN UKRAINE. 50

HALIV MYKOLA. THE CONTENTS OF THE EDUCATION IN THE NUNS BASILIAN'S DROGOBYCH TEACHER'S SEMINARY (1920 – 1936) 54

HUMENIUK IRYNA. RETROSPECTIVE ANALYSIS OF THE CONTENT OF TEACHING UKRAINIAN LANGUAGE FOR PROFESSIONAL PURPOSES 60

PETRENKO OKSANA, BALIKA LIUDMYLA, BRYCHOK SVITLANA. EDUCATIONAL ACTIVITIES OF THE INSTITUTE OF CHILDREN'S READING ON THE DEVELOPMENT OF PEDAGOGICAL IDEAS ABOUT CHILDREN'S LITERATURE AND CHILDREN'S WRITERS (1920-1933) 67

SLYUSARENKO NINA. NATIONAL IDEA AS THE BASIS OF EDUCATION AND UPBRINGING OF THE YOUNG GENERATION IN THE WORKS OF UKRAINIAN WRITERS OF THE XIX – EARLY XX CENTURY 73

CHUMAK MYKOLA. HISTORICAL AND PEDAGOGICAL PROJECTION OF THE “TEACHING” PHENOMENON . . 78

CHAPTER III. SOCIO-CULTURAL SPACE OF UKRAINIAN CARPATHIANS REGION AND ITS IMPACT ON THE DEVELOPMENT OF PERSONALITY

LENIV ZORIANA. PRACTICAL IMPLEMENTATION OF INNOVATIVE APPROACHES TO DEVELOPMENT OF SPEECH OF CHILDREN WITH SEN IN CONDITIONS OF INCLUSION BY UKRAINIAN EMBROIDERY (VYSHIVANKA) 82

ANDRII KOROLKO, LIUBOV PROKOPIV, VIKTORIA KRECKO. FEATURES OF IMPLEMENTATION OF MUSEUM PEDAGOGY IN THE MODERN INNOVATIVE EDUCATIONAL SPACE OF UKRAINE (ON THE EXAMPLE OF MUSEUMS OF KOLOMYIA) 88

CHERVINSKA INNA. PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECT FORMATION OF SOCIO-CULTURAL IDENTITY OF PUPILS OF MOUNTAIN SCHOOLS REGION OF THE UKRAINIAN CARPATHIANS. 94

CHAPTER IV. THEORETICAL-METHODICAL FUNDAMENTALS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE TEACHERS

VITIUK VALENTYNA. PROJECT METHOD IN THE PROCESS OF FORMING THE LEGAL COMPETENCE OF FUTURE TEACHERS OF ELEMENTARY SCHOOL 99

KACHAK TETIANA, KRUL LARISA. SUBSTANTIVE AND METHODOLOGICAL ASPECTS STUDY OF THE DISCIPLINE «EXPRESSIVE READING» STUDENTS OF PEDAGOGICAL SPECIALTIES. 105

KRYSHYANOVYCH MYROSLAV. STUDY OF LEGAL DISCIPLINES BY INTERACTIVE DISTANCE LEARNING. . . . 112

KRYSHYANOVYCH SVITLANA. PEDAGOGICAL EXPERIMENT OF THE FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF FUTURE MANAGERS OF PHYSICAL CULTURE AND SPORTS, INFORMATION AND COGNITIVE CRITERIA IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION 116

KULAHA TETIANA. INNOVATIVE IDEAS OF TEACHING POP VOCAL IN THE CONTEXT OF DECISION PROBLEMS OF UKRAINIAN VOCAL PEDAGOGY 121

PROKOPENKO ALONA. SYSTEM OF MULTILEVER EDUCATION OF FUTURE TEACHERS IN UKRAINE 126

SKVORTSOVA SVITLANA. METHODICAL SYSTEM OF STUDENT-TEACHERS TRAINING FOR TEACHING MATHEMATICS 129

SOTER MARIYA. VIDEOCONFERENCE AS A MEANS OF STUDENTS' FOREIGN LANGUAGE TRAINING 135

<i>STADNYK VOLODYMYR, KOROL ALEKSANDR, GREBINKA GALYNA, BOROVIK YURIY. METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS IN EXTRA-CURRICULUM ACTIVITIES</i>	139
<i>STYNSKA VIKTORIIA, PROKOPIV LIUBOV. INNOVATIVE TEACHING METHODS IN HEI IN THE PROCESS OF MASTER'S TRAINING</i>	145
<i>SULTANOVA LEILA. VALUE ORIENTATIONS OF THE FUTURE TEACHER OF HIGHER EDUCATION INSTITUTION</i>	150
<i>TSARYK OLHA, RYBINA NATALIYA, BABIAK ZHANNA. STRUCTURAL PROCEDURE MODEL OF STUDENTS' EDUCATIONAL ACTIVITIES MOTIVATION</i>	156
<i>LARYSA TSOVH, ALEKSANDR KUSPISH, YAROSLAV ZUBRITSKY, ELENA ROZHKO. INNOVATIVE COMPONENT OF TRANSFORMATION OF THE SYSTEM OF PHYSICAL EDUCATION OF STUDENTS IN THE ASPECT OF HEALTHCARE</i>	161
<i>TSIUNIAK OKSANA. GENERAL RESEARCH METHODS FOR POSITIONING STRATEGIES OF LEADING UNIVERSITIES IN WESTERN EUROPE</i>	167
CHAPTER V. PROBLEMS OF EDUCATION AND UPBRINGING OF CHILDREN IN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF MOUNTAIN REGIONS	
<i>BABIICHUK SVITLANA. DEVELOPMENT OF "4C" SKILLS BASED ON THE PUPIL'S RESEARCH ACTIVITY</i>	171
<i>BLYZNYUK TETYANA, TROTSENKO OLGA. ELECTRONIC EDUCATIONAL RESOURCES AS A MEANS OF FORMATION OF DIGITAL COMPETENCE OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS IN THE PROCESS OF ONLINE AND OFFLINE EDUCATION</i>	175
<i>DERKACHOVA OLGA, USHNEVYCH SOLOMIYA, TYTUN OKSANA. INCLUSIVE SPACE IN THE LITERATURE FOR CHILDREN (ON THE BASE OF THE TALE "NON-JUMPING BUNNY AND HIS BRAVE MOTHER" BY OKSANA DRACHKOVSKA)</i>	182
<i>ZAVGORODNIA TETIANA. FORMATION OF ENTREPRENEURIAL COMPETENCE OF GENERAL SECONDARY EDUCATION ACCESSORIES: FOREIGN EXPERIENCE</i>	189
<i>KOTELIANETS YULIYA. FORMATION OF CREATIVE ACTIVITY OF OLDER PRESCHOOL CHILDREN IN THE PROCESS OF INTEGRATION OF SPEECH AND VISUAL ACTIVITY</i>	194
<i>HALYNA LIALIUK. THE MUTUAL TRUST AS A CONDITION FOR THE UPBRINGING ORPHAN CHILDREN IN THE CONTEXT OF THE PERSONALITY PARADIGM</i>	198

Наукове видання

Гірська школа Українських Карпат

Наукове фахове видання з педагогічних наук

№ 22

2020

Видається з 2006 року

<i>Головний редактор</i>	Галина Білавич
<i>Заступник головного редактора</i>	Юрій Москаленко
<i>Відповідальний секретар</i>	Інна Червінська
<i>Літературні редактори</i>	Ірина Гуменюк Лілія Копчак
<i>Технічні редактори</i>	Ярослав Никорак Олеся Власій

Світлини на обкладинці: Ірина Червінська

«Гірська школа Українських Карпат»
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
вул. Шевченка, 57
м. Івано-Франківськ, 76000

Телефони редакції – (0342) 53-15-74 fax (0342) 53-15-74.
E-mail: mountainschool@pnu.edu.ua <http://scijournals.pnu.edu.ua/index.php/msuc>

Підп. до друку 26.06.2020.
Формат 60x84/8. Папір офсетний. Гарнітура Ukrainian Pragmatica.
Друк на ризографі. Ум. друк. арк. 14. Тираж 300 пр.

Видавець і виготовлювач
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»